

GERDA VAN WAGENINGEN

Bijna verdwaald

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1

‘Monetta Catz.’ Ze stak de man tegenover haar een hand toe. Hij knikte vriendelijk. ‘Ga maar zitten. Zullen we afspreken elkaar bij de voor-naam te noemen? Ik ben Egbert Jan van den Berg.’

Ongemakkelijk ging ze zitten op de ruime bank. Een beetje verlegen keek ze om zich heen. Ze had zich de praktijkkamer van een psycholoog heel anders voorgesteld. Het was bijna gezellig hier. Bloemen, planten, gezellige kussentjes. Papieren zakdoeken onder handbereik, wel, er zouden op dit plekje genoeg mensen zitten die dat nodig hadden. Ze keek hem tersluiks aan. Hij vroeg of ze koffie wilde en ze vroeg om thee, als dat mogelijk was.

Hij knikte en rommelde gemoedelijk en zonder enige haast wat in een hoekje, waar een koffieautomaat en een waterkoker stonden. Daardoor had ze tijd om verder om zich heen te kijken. Op een bureau in een hoek stond een computer. Ja, logisch. Ze ontspande eindelijk een beetje. Ze had nooit gedacht een dergelijke stap te ondernemen, maar nu zat ze hier toch op aanraden van haar huisarts.

Hij glimlachte. Zijn groenbruine ogen namen

haar onderzoekend op. ‘Valt niet mee, hè, zo’n stap te ondernemen?’

Ze knikte. ‘Dat zat ik net te denken. Wie nog nooit eerder psychotherapie heeft gehad, denkt het nooit nodig te zullen hebben. Zelfs nu vind ik dat nog. Het is eigenlijk zo, dat ik niet voor mezelf kom.’

Dat heel veel mensen die uiteindelijk in zijn spreekkamer belandden met een dergelijke opmerking begonnen, hield Egbert Jan wijze-lijk voor zich. ‘Uw zusje is het probleemgeval?’

Ze stond bijna perplex over zichzelf, toen er meteen een paar tranen in haar ogen schoten. Ze knikte. ‘Marlou trekt thuis alle aandacht naar zich toe. Al jaren! En het gaat allemaal van kwaad tot erger. Mijn vader blijft zo lang mogelijk op kantoor hangen en mijn moeder, mijn stiefmoeder eigenlijk, is behoorlijk over-spannen, zegt de dokter.’

‘En jij?’

‘Ik weet het ook niet meer. Ik ben zo zenuw-achtig en slaap slecht. Er moet wat gebeuren, al weet ik niet wat.’

‘Dus daarom ben je hier? Om uit te zoeken wat je kunt doen, zodat de dingen thuis beter gaan?’

Ze keek hem verrast aan. Haar heldere

grijze ogen keken opgelucht omdat hij het zo goed scheen te begrijpen. Ze knikte heftig, haar lange donkerblonde haren dansten mee. ‘Ja, precies. Eigenlijk moet Marlou hier zitten, maar die wil niet. Die vindt zelf niet dat ze lastig is of zo.’

‘En de rest van het gezin vindt dat wel?’

Monetta knikte. ‘O, absoluut. Laat daarover geen enkele twijfel bestaan!’

‘Zijn er nog meer kinderen?’

Ze schudde het hoofd. ‘Mijn moeder is verongelukt toen ik twee was en anderhalf jaar later is mijn vader hertrouwd met Britt. Er kwamen tot haar verdriet geen kinderen. Ten slotte kwam Marlou, ze is een pleegkind. Die is nu vijftien.’

Hij knikte en schakelde een bandje in. ‘Dan kan ik later nog eens op mijn gemak het gesprek terug luisteren,’ legde hij met kalme stem uit. ‘Stoor je er alsjeblieft niet aan.’

Ze schudde van nee. Hij pakte zijn koffiebeker op. ‘Weet je zusje wie haar biologische ouders zijn?’

Monetta knikte. ‘Een enkele keer ontmoet ze haar biologische moeder, maar altijd op neutraal terrein en onder begeleiding van mijn moeder en de voogd. Ze is niet geadopteerd,

maar een pleegkind, ziet u. Ma, Britt dus, is daar altijd op tegen. Ik wil haar liever niet ma noemen, maar ze staat erop.'

'Kun je goed met haar overweg?'

Monetta schokschouderde, beet op haar lip en zuchtte toen licht. 'Gaat wel. Er is me door allebei mijn ouders vaak voorgehouden dat ik dankbaar moet zijn dat ze met mijn vader trouwde en voor me wilde zorgen.' Ze wachtte even. Die verplichte dankbaarheid had ze vaak ervaren als een zware last. 'Ma heeft het erg moeilijk, momenteel. Door alle toestanden met Marlou is ze nogal vastgelopen en gedeprimeerd geraakt.'

Ook dat liet hij voorlopig rusten. 'Ziet je zusje haar vader niet meer?'

Monetta schudde het hoofd. 'Die is overleden aan een overdosis. Marlou was toen nog een kleuter. Haar moeder gebruikt nog steeds, voorzover we weten. Ze wil Marlou veel vaker zien, maar zij wil dat niet.'

'Je zus is dus een kind van drugverslaafde ouders. Was haar moeder tijdens de zwangerschap al verslaafd?'

Monetta knikte.

'Daardoor heeft ze het na haar geboorte moeilijk gehad. Ze was te klein en moest afkic-

ken. Volgens de dokter komt het daardoor, dat ze zo moeilijk is.'

'Kan ze goed leren?'

'Alleen als ze wil. Ze kan haar gedachten moeilijk bij iets houden en is altijd bij het minste of geringste afgeleid. Als kind al wilde ze altijd buiten zijn. Dan zei ze niets, maar ging ze rondzwerven en kwam ze pas na uren thuis. Ik heb haar vaak moeten zoeken. Ma was altijd ongerust als Marlou uit haar gezichtsveld verdween.'

'Voel jij je verantwoordelijk voor Marlou?'

Ze haalde haar schouders op. 'Ik ben een stuk ouder, dus ik moest op haar passen als ma zich niet lekker voelde en dat was vaak het geval. Marlou had daar een hekel aan en ze was zo gehaaid, dat ze zich er altijd aan wist te onttrekken. Ze was weg voor we het wisten en dan kreeg ik op mijn kop omdat ik niet beter opgelet had.'

'Het klinkt niet echt of je een vrolijke jeugd hebt gehad.'

'Natuurlijk niet. Ik moest altijd alles goedmaken wat Marlou verkeerd deed. Goede cijfers halen op school, want mijn ouders moesten trots op me zijn. Daar voelde ik me dus toe verplicht, want dankzij mijn vaders tweede

vrouw kon ik in een gewoon gezin opgroeien, al leefde mijn eigen moeder dan niet meer.'

'Dankbaarheid was een plicht, bedoel je.'

'Dat klinkt heel akelig.'

'Het is inderdaad een zware belasting. Het valt voor veel kinderen tegenwoordig niet mee, om te voldoen aan de torenhoge verwachtingen van hun ouders, juist omdat ze ooit zo gewenst waren.'

'Marlou is echt anders dan anderen, dokter.'

'Egbert Jan, dat hadden we afgesproken.'

Ze haalde haar schouders op. 'Goed dan. Egbert Jan. Hoe krijg ik Marlou zover dat ze mee wil komen naar een sessie bij u?'

'Laten we eerst maar eens praten over hoe je zelf zover kunt komen, dat je je wat minder verantwoordelijk voelt voor de problemen thuis en voor je zusje.' Hij keek op een papier. 'Je bent tweeëntwintig, niet?'

Ze knikte.

'Vertel me eens wat meer over jezelf. Wat doe je?'

Ze schokschouderde. 'Ik kon goed leren, maar pa vond het niet nodig dat ik naar de universiteit ging, dat kostte te veel geld. Na het atheneum ben ik bij een warenhuis gaan werken en terechtgekomen op personeelsza-

ken. Nu voer ik gesprekken met sollicitanten en heb het een en ander te zeggen over wie er aangenomen wordt en wie niet.'

'Zijn je vader en je stiefmoeder daar trots op?'

'Ik denk dat ze het vanzelfsprekend vinden. Ze zeggen er nooit iets over.'

'Wordt er over het algemeen weinig gepraat thuis?'

'Complimentjes komen er zelden of nooit, en problemen bestaan niet zolang je er niet over praat.'

'Geldt dat ook voor Marlou?'

Ze knikte. 'Op school zijn ze er vaak bij geroepen, maar altijd ontkende pa dat er grote problemen waren. Marlou liep weg, ja, maar ze was nu eenmaal een buitenkind. Ze kon niet mee op school omdat haar aandacht zo snel was afgeleid, maar dat gold voor zoveel kinderen. Ze was brutaal, maar ja, daar kon de leraar immers wat van zeggen.'

'Dus haar gedrag werd goedgepraat om de problemen maar niet te hoeven onderkennen?'

'Zoiets.' Ze knikte heftig. 'Maar Marlou is inmiddels vijftien en dus geen kind meer. Ze draagt geen enkele verantwoordelijkheid en loopt nog steeds weg. Ze zit op school omdat

dat verplicht is, maar ze doet niets om een diploma te halen. Ze heeft zo nu en dan een baantje om aan wat geld te komen, vakken vullen in een supermarkt en dergelijke. Dat geld geeft ze dan meteen weer uit. Ze ziet er niet uit, vind ik. Geverfde haren in wisselende felle kleuren, piercings en veel te veel make-up. Ze draagt opzichtige kleren en de laatste keer was ze bijna een week weg. Toen ze weer opdook en onze moeder in alle staten met haar naar de dokter ging, schreef die de morningafterpil voor. Ma kan het allang niet meer aan. Ze zit op haar vierenveertigste al vroeg in de overgang en is daarover helemaal van slag, omdat de weg om zelf een kind te krijgen nu definitief voorbij is. Ze krijgt nu hormonen van de dokter, maar daar voelt ze zich niet beter van. Hij zoekt nu een plaatsje voor haar in een herstellingsoord, zodat ze tot rust kan komen en ze krijgt kalmerende tabletten.'

'En jij denkt dus dat dat allemaal door Marlou komt?'

'Waarschijnlijk wel. Zeker voor een groot deel.'

'En Marlou, is ze vaak neerslachtig?'

'Inderdaad. Soms zit ze verschrikkelijk in de put. Andere keren is het een en al plezier.'

Als ze in de put zit, gaat ze weg en soms komt ze zelfs dronken thuis. Een enkele keer is ze door de politie afgeleverd en onlangs is ze zelfs betrapt op winkeldiefstal. Ze snapt niet eens waar men zich nu zo druk om maakt. Van dat beetje geld dat ze heeft, kan een mens volgens haar niet naar behoren leven.'

'Je zei dat ze pas vijftien is?'

Monetta knikte en keek de man tegenover haar aan, nog steeds onzeker of ze wel al die intieme zaken van het eigen gezin aan een vreemde kon vertellen.

'Dan heeft ze al een hele geschiedenis.'

Monetta knikte. 'Omdat ze een pleegkind is, heeft ze een voogd, maar die staat ook met de rug tegen de muur, zegt hij. Hij overlegt wel met mijn vader, maar iets oplossen doet dat nooit.'

'Alles in jullie gezin schijnt om Marlou te draaien.'

'De laatste jaren zeker. Sinds ze een jaar of twaalf werd en ging puberen, werd ze van een lastig kind regelrecht onhandelbaar en verschrikkelijk brutaal. Ziet u nu dat zij degene is die hier eigenlijk had moeten zitten?'

'Ik zal niet ontkennen dat het haar wellicht goed zou doen, maar jij zit hier en ik krijg een